

Duyuru Tarihi : 23.05.2008
Duyuru No : DUYURU/2008-061
Yayınlandığı Yer : MİLLİYET GAZETESİ / 23 MAYIS 2008

Erdoğan SAĞLAM
Yeminli Mali Müşavir

Küçük esnafa vergi istisnası geliyor

Vergi Konseyi iki yıldan uzun bir süredir üzerinde çalıştığı Gelir Vergisi Kanunu'nun Yeniden Yapılandırılması ve Yeniden Yazılması Projesi'nde sona yaklaştı. Hazırladığı Gelir Vergisi Kanunu Tasarı Taslağı'nı Sapanca'da Maliye Bakanı Kemal Unakıtan ve bürokratlarına sundu. Taslak metnin bugünlerde bakanlığa sunulması bekleniyor. Taslakta yer alan önerilerin önemli bir kısmının bakanlıkça benimsendiği, bir kısmının ise değerlendirildiği belirtiliyor. Metne son şeklini bakanlık vereceği için konseyin bazı önerilerinin kabul görmemesi, bazılarının ise değiştirilmesi olasılığı bulunuyor.

Küçük esnafa istisna

Önerilerden birini küçük esnafın vergi istisnası oluşturuyor. Mevcut Gelir Vergisi Kanunu'na göre bir kısım küçük ticaret ve sanat erbabı esnaf gelir vergisinden muaf.

Bunlar bir işyeri açmadan çalışan kalaycı, lehimci, musluk tamircisi, hallaç, çilingir, ayakkabı tamircisi, ayakkabı boyacısı, berber, nalbant, fotoğrafçı, odun ve kömür kırıcısı, hamal gibi küçük sanat erbabı, hayvanla taşımacılık yapanlar, köylerde her türlü sanat işleri ile uğraşanlar, ziraat işlerinde kullandığı hayvan ve araçlarla ara sıra ücret karşılığı eşya ve insan taşıyanlar, evlerinde imal ettikleri havlu, halı, kilim, örtü, çarşaf, dantel, her türlü nakış işleri ve turistik eşya, hasır, süpürge, paspas, fırça, yapma çiçek, ip ve urganı dükkân açmadan satanlar.

Kapsam genişletiliyor

Her ne kadar bu kişiler vergiden muaf olsalar da bunlardan mal veya hizmet satın alanın mükellef olması halinde bunlara yapılan ödemelerden yüzde 2-20 oranında gelir vergi kesintisi yapılıyor. Böylece bu kişiler belli oranlarda vergilendiriliyor. Mükellef olmayan kişilere yaptıkları satışlar da verginin dışında kalıyor.

Konsey bu muafiyetin "istisna" şeklinde ve genişletilerek uygulanmasını öneriyor. Çünkü bu gruba geliri ancak geçimini sağlayacak düzeyde olan kişiler giriyor. Amaç, korunması ve desteklenmesi gereken bu kişileri vergi ile uğraştırmamak. İstisna genişletilince halen basit usule tabi olan bazı ticaret ve sanat erbabı da vergi istisnasından yararlanacak.

Vergi yerine harç

Konseyin önerdiği modelde, istisnadan yararlanacak olan esnafa "küçük esnaf belgesi" verilmesi öngörülüyor. Bu belge için de yıllık olarak harç alınması düşünülüyor. Böylece kaldırılan gelir vergisinin yerini harç alıyor. Esnafın bölgeler ve nüfus kriterine göre kademelendiriliyor. Kademe arttıkça harç da artıyor. Harç miktarının asgari ücrete bağlanması (belli bir oranı şeklinde) düşünülüyor.

Halen uygulanmakta olan basit usul başarısız bulunduğu için bakanlık, konseyin önerisini daha da genişleterek, basit usule tabi daha geniş bir kesimi küçük esnaf kategorisine alabilir ve harç yoluyla vergilendirebilir. Buna, bir anlamda eski hayat standardı uygulamasına isim değiştirmek suretiyle geri dönüş yasası diyebiliriz.

Basit usule asgari vergi

Konsey, esnaf muafiyeti kapsamına girmeyen ve halen basit usule tabi olan ticaret ve sanat erbabının basit usulde vergilendirilmesine devam edilmesini öngörüyor. Mevcut yasaya göre,

- Ticaretle uğraşanlarda yıllık alış tutarı 56 bin, satış tutarı 80 bin YTL'yi aşmayanlarla,
- Bunların dışındakilerden yıllık gayrisafi iş hasılatı 27 bin YTL'yi aşmayanlar basit usule tabi tutuluyor.

Ayrıca bu kişilerin yıllık kira bedeli toplamı büyükşehir belediye sınırları içinde 3 bin 900 YTL'yi diğer yerlerde ise 2 bin 700 YTL'yi aşmaması gerekiyor.

Bu hadleri aşanlar ise gerçek usulde (işletme veya bilanço esasına göre) vergiye tabi tutuluyor.

Fişi özendiriyor

Konsey, basit usule tabi mükelleflerin mevcut sistemdeki gibi gerçek gelir ve giderleri üzerinden vergilendirilmesini prensip olarak benimsiyor.

Ancak bunların asgari bir vergi ödemelerini öneriyor. Yani bu kişilerin kazançları üzerinden hesaplanan vergi, belirlenen asgari verginin altında ise, ödemeye asgari verginin esas alınması öngörülüyor. Gelir ve gider kayıtlarının tutulmasına devam ediliyor ama asgari vergi miktarı adil belirlenmezse, özünde bir tür hayat standardı esasına dönüşebilir.

Bu nedenle bakanlık, yukarıda belirttiğim gibi bu kategoriden daha fazla mükellefi esnaf kategorisine sokup harç esasında vergilendirebilir. Fiş toplamayı özendirmek için de fiş toplayanlara harçtan bir miktar indirim yapılabilir.

Yüksek aidat alınıyor

Mevcut düzenlemeye göre basit usule tabi mükelleflerin kayıtlarını bağlı oldukları odalar tutuyor. Yani bu kişiler odalara mahkûm ediliyor. Odalar da bu durumu istismar ederek üyelerine yüksek aidatları dayatıyorlar.

Aidat borcunu ödemeyenlerin işlemlerini yapmıyorlar. Maalesef götürü olduğu için kaldırılan hayat standardı sistemine alternatif olarak getirilen sistem yürümüyor.

Devlete vergi olarak ödenmeyen paralar odalara aidat olarak gidiyor. Bu nedenle odaların muhasebe tekelinin kaldırılması düşünülüyor.

Uyarılarımız

Yürümeyen sistemleri değiştirmekten daha doğal ve doğru bir iş olamaz. Tabii ki teşhisi doğru koymak ve çözümü de doğru yapmak kaydıyla. Bu açıdan küçük esnafa istisna getirilmesini (veya istisnanın yaygınlaştırılmasını) ve basit usule asgari vergi ödetilmesini doğru buluyoruz.

Ancak alınmayan gelir vergisini harç adı altında tamamen almayı, en azından küçük esnaf için doğru bulmuyoruz.

Harç miktarları belirlenirken çok dikkatli ve insafli olmak gerekir. Bakanlığın bu belirlemeyi yaparken gereken dikkati göstereceğine inanıyoruz. Nüfus kriterine göre kademelendirme doğru bir yaklaşımdır.

Ancak belirlenecek harç miktarı bundan daha önemlidir.